သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်မှုဆိုတာက (EIA)?

EIA သည် စီမံကိန်းဖော်ထုတ်သူများနှင့် **EIA** အကြံပေးပညာရှင်များမှ ဆောင်ရွက်သည့် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များ ပါဝင်လေသည်။

- ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတစ်ခုမဆောင်ရွက်မီ ထိုစီမံကိန်း၏ လူမှုရေးနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာထိခိုက်မှုများကိုနားလည်သဘောပေါက်ပြီး ထိခိုက်မှုများနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်း တင်ပြနိုင်ရန်
- ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများထံသို့ စီမံကိန်း၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုလျှော့ချနိုင်သော နည်းလမ်းများနှင့် စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော်ရန် ခွင့်ပြုရန် သင့်မသင့်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကို တင်ပြနိုင်ရန်

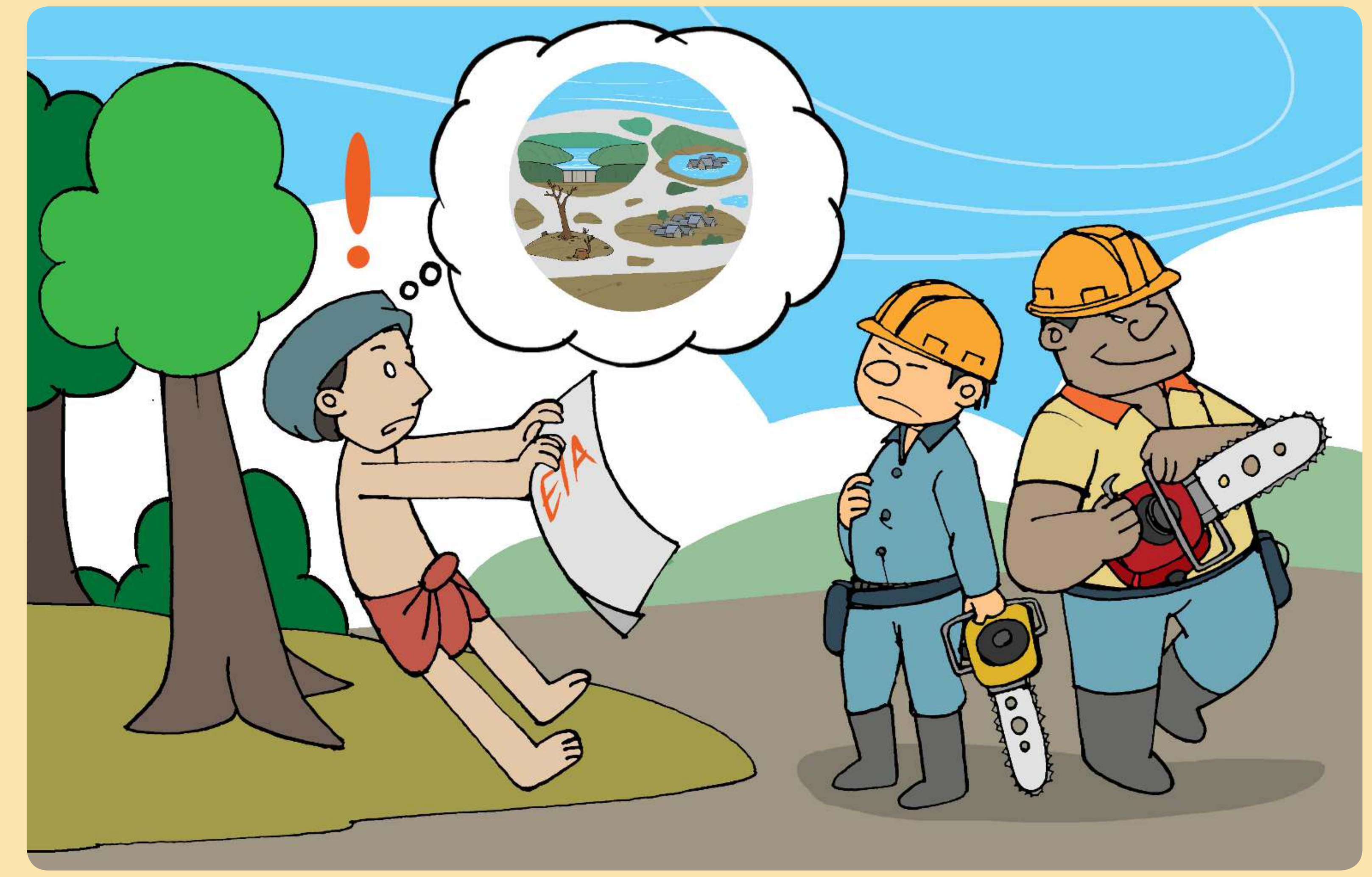

EIA သည် အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်စုံတစ်ရာမချမီ စီမံကိန်းတစ်ခု၏ ပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးနှင့် အခြားထိခိုက်မှုများကို လျှော့ချနိုင်သောနည်းလမ်းများကို အကဲဖြတ်သုံးသပ်ကာ ခန့်မှန်းဖော်ထုတ်ပေးသင့်သည်။ စီမံကိန်းအစားထိုး လုပ်ကိုင်နိုင်သောအရာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရမည် ဖြစ်သည်။

EIA လုပ်ဆောင်ရာတွင် လိုအပ်သောလုပ်ငန်းစဉ်များက ဘာတွေလဲ?

(က) ပမာဏဆန်းစစ်ခြင်း - အဆိုပြုထားသော စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်မည်ဆိုပါက **EIA** ဆောင်ရွက်ရန်လိုမလို၊ လိုအပ်ပါက မည်မျှအသေးစိတ် လေ့လာဆန်းစစ်ရမည်ကို သိရှိကာဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ရန် ပမာဏဆန်းစစ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိခိုက်မှုနည်းသောစီမံကိန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်မူ **EIA** ကို အပြည့်အဝ လုပ်ကိုင်ရန် မလိုအပ်ပေ။

(ခ) လုပ်ငန်းနယ်ပယ်သတ်မှတ်ခြင်း - **EIA** လုပ်ကိုင်ရမည့် အရာများနှင့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်ကိုဖော်ထုတ်ပြီး လူထုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများကို ကျင်းပနိုင်ရန် သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ခြင်းအစီရင်ခံစာကိုသယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန **(MONREC)** မှအတည်ပြုပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတွင် နောက်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအနေဖြင့် လူထုတွေ့ဆုံပွဲများကို မည်သို့ကျင်းပမည်ဟူသော အစီအစဉ်များကို ရေးသား ဖော်မည်ဖြစ်သည်။

(ဂ) EIA စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း - ပြည်သူလူထုနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်းဖြင့် အဆိုပြုစီမံကိန်း၏ သက်ရောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပြည်သူလူထုနှင့် ဒေသခံတို့၏ သဘောဆန္ဒများနှင့်အညီ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျှော့ချ၊ ရှောင်ရှားနိုင်သော နည်းလမ်းများကို အဆိုပြု သတ်မှတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

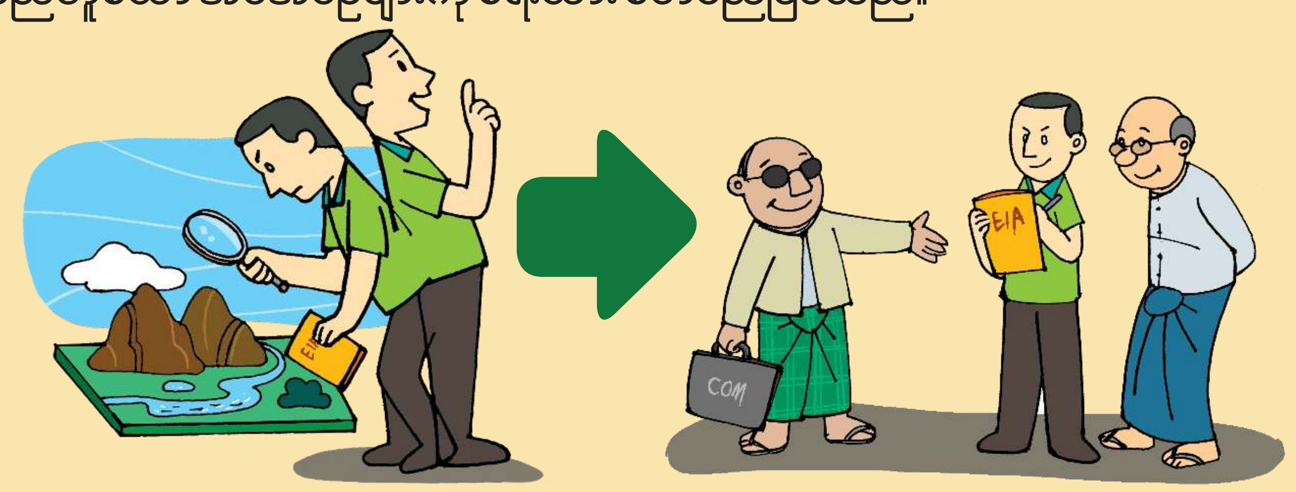

၎င်းအဆင့်သည် ၆ လမှ ၂ နှစ်ခန့်ကြာနိုင်ပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လျှော့ချထိန်းချုပ်နိုင်သော နည်းလမ်းများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် **(EMP)** ပါဝင်သည့် **EIA** အစီရင်ခံစာကိုရရှိမည်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းဆောက် လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပတ်ဝန်းကျင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် **(EMP)** နှင့် စီမံကိန်းလည်ပတ်ပတ် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ **EMP** စီမံချက်ဟူ၍ နှစ်ခုပါဝင်ရမည် ဖြစ်သည်။

(ဃ) EIA သုံးသပ်လေ့လာခြင်း - စီမံကိန်းဖော်ထုတ်သူများသည် **EIA** အစီရင်ခံစာကို **MONREC** ထံသို့ တင်သွင်းရမည်ဖြစ်ပြီး ပြည်သူလူထုထံသို့ ဖြန့်ဝေရမည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ အစီရင်ခံစာကိုလူထုတွေ့ဆုံပွဲများ၌လည်း တင်ပြ ဆွေးနွေးရမည်။

(င) သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဆုံးဖြတ်ချက် - ဝန်ကြီးဌာနသည် အဆိုပြုစီမံကိန်းအတွက် ဆောင်ရွက်ထားသည် **EIA** အစီရင်ခံစာကို အတည်ပြုခြင်းနှင့်ပယ်ချခြင်းတို့ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ထပ်မံလေ့လာဆန်းစစ်မှုများကို လုပ်ကိုင်ရန် တောင်းဆိုနိုင်သည်။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ထိခိုက်မှုများလျှော့ပါးနိုင်စေရေးအတွက် စီမံကိန်းများအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် အခြေအနေများနှင့် ကန့်သတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။

EarthRights International

လူထုတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း

လူထုတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းဆိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုနှင့် ဆိုးကျိုးများလက်ခံရရှိနိုင်သည့် ဒေသခံများကို အဆိုပြုစီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို အသိပေးကာ ပြည်သူလူထု၏ သဘောထားအမြင်များကို တောင်းခံခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင် အောက်ပါ အဆင့်တို့ ပါဝင်လေသည်။

- **EIA** လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် စီမံကိန်းစသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာ၊ သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူများ အလွယ်တကူ နားလည်နိုင်သောနည်းလမ်းများ ရှင်းလင်းပြောဆိုပြီး ဒေသခံပြည်သူလူထုများ စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်ရန် လုံလောက်သော အချိန်ကာလပေးခြင်း
- ရပ်ရွာဒေသခံပြည်သူများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်း၊ အစည်းအဝေး/ တွေ့ဆုံပွဲ ကျင်းပမည့်ရက်နှင့်အချိန်တို့ကို တိကျစွာ ကြိမ်ဖန်များစွာ ကြိုတင်အသိပေးထားရမည် ဖြစ်သည်။
- ပြည်သူလူထုတို့၏သဘောထားအမြင်များကို မှတ်တမ်းရယူခြင်းနှင့် ၎င်းအမြင်များနှင့် အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်သော နည်းလမ်းများကိုဖော်ပြခြင်း

ဌာနေတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအပါအဝင် ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကို ကာကွယ်နိုင်ရန်နှင့် လက်နက်ကိုင်အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရန် လိုသည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

(စ) စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာအယူခံဝင်ခြင်း - စီမံကိန်းကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာ သောလူပုဂ္ဂိုလ်သို့ အဖွဲ့အစည်းများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးရာ ကော်မတီထံသို့ **EIA** အတည်ပြုချက်ရယူနိုင်ရန် အယူခံဝင်လျှောက်ထားနိုင်သည်။

(ဆ) အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း

- **MONREC** မှ **EIA** တစ်ခုကို အတည်ပြုပြီးနောက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများကို လိုက်နာသည့်သက်သေခံလက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်အပြင် စီမံကိန်းမှ မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ကတိကဝတ်များကို သတ်မှတ် ဖော်ပြထား ပါသည်။
- စီမံကိန်းဖော်ထုတ်သူများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်လိုပြီး စီမံကိန်း၏သက်ရောက်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာကာ ထိခိုက်မှုလျှော့ချနိုင်သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ကိုင်မှုရှိ မရှိ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရမည်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းဖော်ထုတ်သူများသည် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာကို ၆ လတစ်ကြိမ် တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။